

U KAŽDÉ ÚLOHY OZNAČTE VŽDY POUZE JEDEN ŘÁDEK SE SPRÁVNOU ODPOVĚDÍ/SPRÁVNÝM ŘEŠENÍM.

- ÚLOHY Č. 1–25 JSOU ZA 2 BODY

- ÚLOHY Č. 26–45 JSOU ZA 2,5 BODU

ZA ŠPATNÉ ŘEŠENÍ SE NEODEČÍTÁJÍ ŽÁDNÉ BODY.

1. V kterém městě se nachází Gallaudetova univerzita, jediná vysoká škola určená primárně uživatelům znakového jazyka?

- a) Londýn
- b) Washington
- c) Melbourne
- d) Paříž

2. Kdo je prezidentkou/prezidentem ASNEP – Asociace organizací neslyšících, nedoslýchavých a jejich přátel?

- a) Pavlína Spilková
- b) Petr Vysuček
- c) Jan Wirth
- d) Radka Nováková

3. Jak se jmenuje filmový festival amatérských filmů neslyšících tvůrců?

- a) Deaf-film
- b) Deafland
- c) Deafscar
- d) Deafway

4. Kolikáté výročí otevření oslaví v roce 2018 obor Čeština v komunikaci neslyšících?

- a) 10. výročí
- b) 15. výročí
- c) 20. výročí
- d) 25. výročí

5. Čím se zabývá organizace Deaf Friendly?

- a) tlumočením a překladem pro neslyšící
- b) sociálními službami pro neslyšící
- c) ranou péčí pro neslyšící
- d) skrytými titulky pro neslyšící

6. Zákon o komunikačních systémech neslyšících a hluchoslepých osob obsahuje tuto definici: „*vpisování velkých tiskacích písmen zpravidla do dlaně ruky příjemce sdělení*“. Který komunikační systém je takto definován?

- a) jednoruční prstová abeceda
- b) pomocné artikulační znaky
- c) daktylografika
- d) Lormova abeceda

7. Které typy sloves se nevyskytují v českém znakovém jazyce?

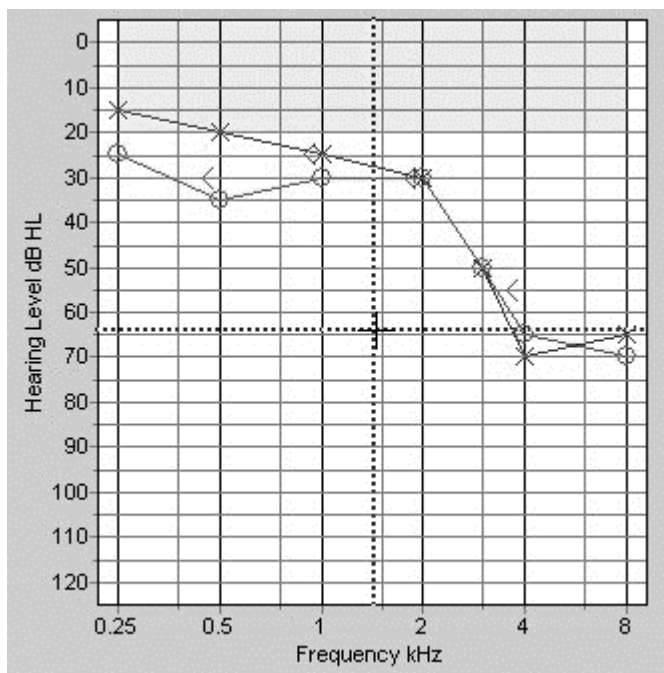
- a) prostorová slovesa
- b) směrová slovesa
- c) prostá slovesa
- d) časová slovesa

8. Ve kterém městě je možné studovat obor *Předškolní a mimoškolní pedagogika*, určený primárně pro sluchově postižené?

- a) Praha
- b) Brno
- c) Hradec Králové
- d) Valašské Meziříčí

9. V kterém roce se konal Milánský kongres učitelů neslyšících?

- a) 1820
- b) 1850
- c) 1880
- d) 1910

10. Co je znázorněno na následujícím obrázku?

- a) audiogram
- b) tympanogram
- c) audiograf
- d) otograf

11. Které oslovení je nejvhodnější, píšeme-li e-mail děkanovi Filozofické fakulty Michalu Pullmannovi?

- a) Milý děkane
- b) Vážený pane děkane
- c) Pane děkane Pullmanne
- d) Zdravím, pane kolego děkane

12. Které přirovnání se v češtině používá pro označení někoho, kdo je chytrý?

- a) Je chytrý jako sova.
- b) Je chytrý jako straka.
- c) Je chytrý jako liška.
- d) Je chytrý jako myš.

Přečtěte si následující text a vypracujte úlohy 13–20.

Začátkem března jsme odjeli _____ (13) týden na chalupu na Šumavu. Byly tam ještě spousty sněhu. „Vynikající podmínky – jako na Aljašce,“ zálibně _____ (14) táta, když jsme vystoupili z auta. „Uděláme si takové malé závěrečné soustředění.“

Můžu vám říct, že ten týden jsme dostali pořádně do těla. Ráno vstát, umýt _____ (15) pod pramenem ve studené vodě – brrr. Táta zatím dělal snídani. Zatímco jsme jedli, mazal nám běžky. Vlastně je mazal jenom první dva dny, aby nám to ukázal. Pak už jsme museli sami. Každý den jsme ujeli alespoň dvacet kilometrů.

Po návratu jsme se svalili _____ (16) a nechtělo se nám nic dělat. V chatě bylo ještě od rána příjemné teplo. Jenže – kdepak táta! Zkoušeli jsme stavět na sněhu stan, který budeme mít s sebou na Aljašce, a dokonce jsme v něm jednu noc _____ (17). Taky jsme postavili iglú. Na obrázcích v příručkách to vypadá jednoduše, _____ (18) byla to pořádná fuška.

Během lyžování _____ (19) táta ukazoval, jak se orientovat v mapě, jak funguje buzola a co je to azimut. Ještě že v zimě jsou krátké dny, jinak by si navymýšlel daleko více věcí. Nejvíce jsme se těšili na večery: táta nám každý večer četl jednu povídku z Aljašky.

Zdroj: S bráchou na Aljašce – severní řeka (upraveno)

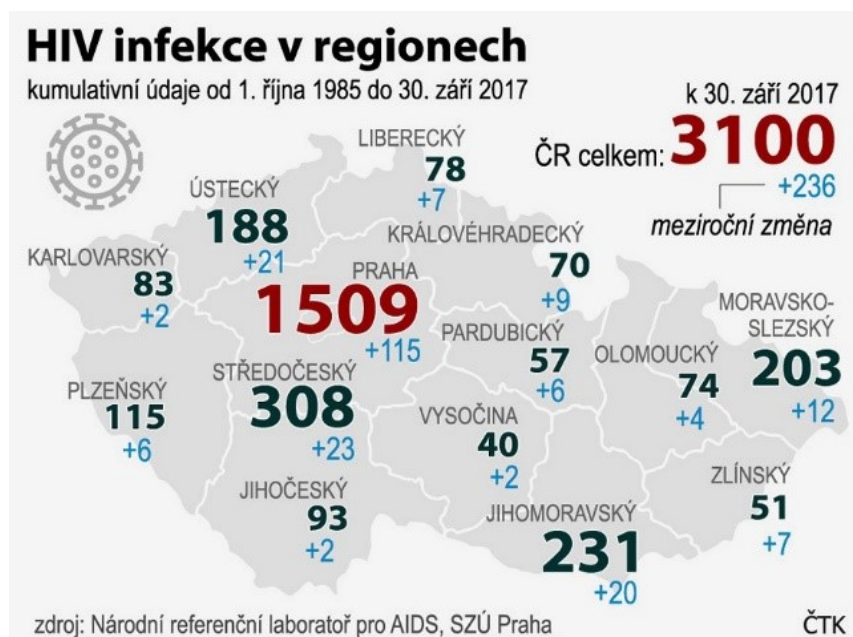
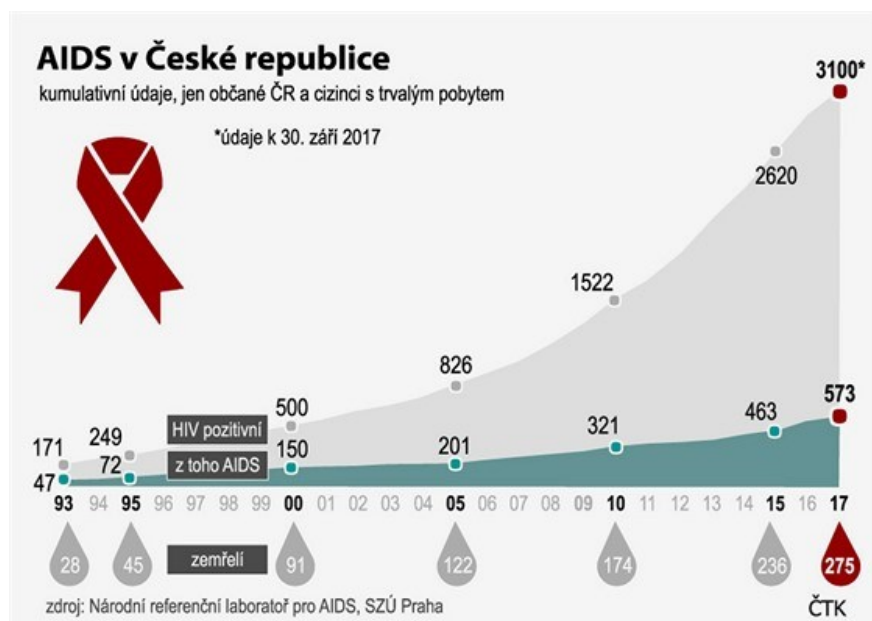
Které z následujících slovních tvarů nebo slov patří na vynechaná místa v textu?

13. a) na	b) v	c) pod	d) po
14. a) bude mlaskat	b) by mlaskl	c) mlaskl	d) byl mlaskl
15. a) se	b) ses	c) si	d) sis
16. a) na postel	b) v postelích	c) do posteli	d) postelí
17. a) uspali	b) nespali	c) přespali	d) vyspali
18. a) protože	b) ale	c) když	d) aby
19. a) nám	b) námi	c) nás	d) nimi

20. Které z následujících tvrzení odpovídá textu?

- a) Příběh se odehrává na Aljašce.
- b) Táta s rodinou spali na chatě, ve stanu, v iglú i venku na sněhu.
- c) Všichni každý den uběhli na běžkách více než dvacet kilometrů.
- d) Na chatě tekla pouze studená voda a netopilo se tam.

Prohlédněte si následující grafy a odpovězte na otázku č. 21.

21. Které tvrzení neodpovídá výše uvedeným grafům?

- V Karlovarském kraji, Jihočeském kraji a v Kraji Vysočina bylo od 1. 10. 2016 do 30. 9. 2017 zaregistrováno nejméně nových případů HIV.
- Od r. 2010 do r. 2017 se počet registrovaných případů HIV v České republice téměř zdvojnásobil.
- K 30. 9. 2016 bylo u nás registrováno méně než 3000 případů nákazy HIV.

Stránka 5 z 17

Otázky č. 34–45 byly převzaty z Testů studijních předpokladů Masarykovy univerzity (dostupné z: <https://www.muni.cz/uchazeci/bakalarske-a-magisterske-studium/minule-verze-testu-studijnich-predpokladu>) na základě řádné smlouvy.

d) Dle oficiálních statistik na HIV/AIDS do konce září 2017 v České republice zemřelo téměř 600 osob.

Přečtěte si následující úryvek z encyklopedie a odpovězte na otázky č. 22 a 23.

Káva je obvykle horký nápoj z plodů kávovníku. Označuje také prášek, který se k výrobě nápoje používá. Ten se získává mletím pražených semen kávovníku.

Káva je charakteristická svou silnou vůní a černou barvou. Obsahuje mimo jiné alkaloid kofein, který povzbuzuje srdeční činnost, pro jehož povzbuzující účinky se káva pije především. Káva zvyšuje krevní tlak.

Káva se odborně připravuje jako směs plodů různých druhů kávovníku. Nejčastěji se setkáváme s plody *Coffea robusta* a *Coffea arabica* (méně používané *Coffea excelsa* a *Coffea liberica* se na trhu vyskytují zřídka). Pro přípravu kávy v našich zeměpisných šířkách se používají jen dva základní typy: káva *arabica* a *robusta*.

Arabika (cca 70 % světové produkce) je káva s menším obsahem kofeinu a širokým spektrem delikátních chutí a vůní. Pěstuje se ve větších nadmořských výškách (900–2800 m n. m.), často na sopečné půdě, či jako lesní forma (např. etiopská káva *Harar* či *Wild Forest*). Zrna jsou větší než u robusty a během pražení i samotné přípravy jsou velice citlivá na teplotu.

Robusta je méně náročná odrůda kávovníku. Její podíl na světové produkci je asi 25 %. K největším producentům patří Brazílie, Vietnam, Kolumbie a Indonésie. Zrnka jsou menší, chuťově je tato káva více zemitá a silná. Obsahuje přibližně dvakrát více kofeinu než arabika.

Káva je po ropě nejprodávanější komoditou na světě.

Vzhledem k povaze úloh zdroj textu neuveden.

22. Který nadpis se nejlépe hodí k uvedenému textu?

- a) Káva
- b) Kávovník
- c) Kofein
- d) Nápoj

23. Které tvrzení odpovídá textu?

- a) Arabika a robusta mají zhruba stejný obsah kofeinu.
- b) Na světě existují jen dvě odrůdy kávy: robusta a arabika.
- c) Rostliny kávovníku robusta mají větší zrna než arabika.
- d) U nás se při přípravě kávy používají pouze odrůdy arabika a robusta.

Přečtěte si následující text a odpovězte na otázku č. 24.

Odpoledne se táta sešel v restauraci se synem Pavlem a jeho manželkou Petrou. Poslali sms její sestře Katce a ta nakonec přišla ještě se svým kamarádem Honzou a jeho sestřenicí Ivanou.

24. Které tvrzení vyplývá z textu?

- a) Pavlova maminka se jmenuje Petra.
- b) Katka má sestřenicí Ivanu.
- c) Petra má sestru Katku.
- d) Pavel je bratranec Ivany.

25. Z jakého slovníku je převzato následující heslo?

Jazykověda
(odb.) lingvistika, filologie, (zast.) jazykozpyt

- a) výkladový slovník
- b) slovník synonym
- c) encyklopedický slovník
- d) překladový slovník

Přečtěte si následující úryvek z odborného článku a vyberte správné odpovědi k úlohám č. 26–33.

V koexistenci znakového a mluveného jazyka má zřetelně dominantní postavení jazyk mluvený. V této situaci nepřekvapí, že znakové jazyky bývají jazyky mluvenými, s nimiž jsou v kontaktu, ve větší nebo menší míře ovlivněny. Oblasti, kde se vliv mluveného jazyka projevuje poměrně výrazně, lze vydělit také v českém znakovém jazyce. Spadá do nich užívání **prstové abecedy** (a hláskování českých slov), **inicializace**, tzv. **mluvní komponenty** a **kalky**.

1. Prstová abeceda

Jedním z prostředků, který promítá do komunikace neslyšících kontakt příslušného znakového jazyka s jazykem mluveným, je užití prstové abecedy, tj. manuální „zobrazování“ grafémů psané formy příslušného mluveného jazyka. V komunitě českých neslyšících jsou k dispozici dvě podoby prstové abecedy, jednoruční („obrazy“ grafémů artikulované jednou rukou) a dvouruční („obrazy“ grafémů artikulované oběma rukama). Obvykle se uvádí, že v českém prostředí se upřednostňuje prstová abeceda dvouruční (jako důvody jsou uváděny snadná „čitelnost“ a zapamatovatelnost tvarů ruky „kopírujících“ písmena latinské abecedy), a to navzdory tomu, že jednoruční prstová abeceda je rychlejší, ve světě více rozšířená a vhodnější k tomu, aby se hláskované výrazy lexikalizovaly.

Užívání prstové abecedy je zakotveno v zákonu: „*Prstová abeceda je integrální součástí českého znakového jazyka a znakové češtiny, kde se využívá k odhláskování cizích slov, odborných termínů a pojmů, pro které dosud nejsou ustáleny znaky českého znakového jazyka.*“ Ověření tohoto názoru dobře a široce založeným výzkumem naši lingvistiku teprve čeká. Hudáková (2008, s. 73) uvádí, že uživatelé českého znakového jazyka užívají prstovou abecedu nejen při přenášení či zavádění nových slov z mluvené češtiny do českého znakového jazyka, u cizích slov, vlastních jmen a odborných termínů, ale také když chtějí od tématu nebo konkrétního slova vyjádřit odstup. Obvykle ji nepoužívají pro komunikaci každodenní, familiární a intimní. Sdělení realizovaná prstovou abecedou jsou přitom obvykle provázena bezhlasým nebo hlasitým vyslovením všech hlásek odpovídajících ukazovaným písmenům – nebo alespoň vyslovením hlásek některých. V českém znakovém jazyce existuje oblast výrazů, které jsou artikulovány výhradně jen prstovou abecedou. Spadají sem obecně známé názvy uměleckých děl, obchodních řetězců, firemních značek, fyzikálních jednotek, počítačových aj. zkratek apod.

Specificky se prstová abeceda užívá v těch situacích, kdy mluvčí (nebo tlumočnick) nezná potřebný znak. V takovém případě bývá při prvním výskytu slovo vyhláskováno prstovou abecedou, při dalších výskytech se postup opakuje, anebo – a to je obvyklejší – se užije jen první písmeno vyhláskovaného slova spolu s jeho bezhlasou artikulací (podobně se postupuje v případech vlastních jmen, pro která neexistuje znak).

2. Inicializace

Vlivy mluveného jazyka na jazyk znakový se promítají také do procesu inicializace a do existence inicializovaných znaků. V širším pojetí se za inicializované znaky označují všechny znaky,

v nichž užitý tvar ruky odpovídá prvnímu písmenu příslušného slova mluveného jazyka, např. ve znaku VLTAVA je užito tvaru ruky V.

V současné době bývá inicializace většinou považována za slovtvorný proces pro znakové jazyky charakteristický, užívaná je přitom převážně v těch znakových jazycích, které upřednostňují jednoruční prstovou abecedu. Ve znakových jazycích preferujících prstovou abecedu dvouruční (např. v britském nebo australském znakovém jazyce) není inicializace příliš častá (překryv dvouruční prstové abecedy a přirozených tvarů ruky je podstatně menší a písmena artikulovaná dvěma rukama se do existujících znaků vkládají jen obtížně). V českém znakovém jazyce můžeme identifikovat jistý počet inicializovaných znaků, v některých je užito i dvouruční prstové abecedy, např. DŽUS a KVASNICE, ve většině pak prstové abecedy jednoruční, např. KAKAO, PARDUBICE. Inicializace jako slovtvorný proces se však v českém znakovém jazyce výrazněji neuplatňuje, na rozdíl od amerického znakového jazyka, kde je podíl inicializovaných znaků významnější.

3. Kalky

Výrazným dokladem kontaktu znakových jazyků s jazyky mluvenými je i tzv. kalkování, přejetí slova nebo slovního spojení z mluveného jazyka do znakového jazyka jeho (více méně) doslovným překladem. Ve znakových jazycích lze identifikovat stejné typy kalků jako v jazycích mluvených, tj. kalky gramatické, sémantické a frazeologické. Při kalkování gramatickém se kopíruje morfemická struktura přejímaného slova (např. znak českého znakového jazyka TEPLOMĚR), při kalkování sémantickém podle cizí předlohy přibývá k výrazu/znaku již existujícímu nový význam (např. v britském znakovém jazyce znak MYŠ jako termín z oblasti výpočetní techniky).

Specifické kalkování je ve znakových jazycích typické pro oblast vlastních jmen, kdy je referent znám pod „oficiálním“, tj. u nás českým názvem. První skupinu reprezentují případy, kdy znak reflektuje vnější podobnost českého vlastního jména s jiným českým slovem: české vlastní jméno se překládá tak, že se užije znak, který tomuto podobnému českému slovu odpovídá, např. LETŇANY jako LETĚT nebo LÉTO, KLADNO jako KLADIVO aj. Do druhé skupiny spadají případy, kdy je mechanicky „překládána“ slabičná struktura českého slova, např. STODŮLKY jako STO DŮLEK.

4. Mluvní komponenty

Kontakty znakových jazyků s jazyky mluvenými se projevují i v užívání tzv. mluvních komponentů, tj. v bezhlasé artikulaci českého slova nebo jeho části, produkované simultánně s manuální složkou znaku. Jejich primární funkce je dvojitá: jednak rozlišit význam, jednak význam specifikovat. Význam je mluvními komponenty rozlišen v těch případech, kdy je manuální část dvou znaků totožná. O specifikaci významu se pak uvažuje v těch případech, kdy manuální část znaku nese význam jen obecný, bez kontextu a mluvního komponentu „nekompletní“ a vágní.

V českém znakovém jazyce se mluvní komponenty vyskytují jednak fakultativně, jednak obligatorně. Fakultativní užití je nepovinné, může a nemusí se vyskytnout, např. u znaků ČERVENÝ, MÁMA. Obligatorní – povinné je užití mluvních komponentů v případech, kdy minimalizují (odstraňují) homonymii manuální složky znaku, např. u znaků PLÁN a INŽENÝR.

(Upraveno, vzhledem k povaze úloh zdroj textu neuveden)

26. Text je úryvkem z odborného článku ze seriálu *Poznáváme český znakový jazyk*. Jaký je pravděpodobně název článku?

- a) Inicializace v českém znakovém jazyce
- b) Český znakový jazyk v kontaktu
- c) Prstová abeceda v českém znakovém jazyce
- d) Český znakový jazyk v češtině

27. Které tvrzení vyplývá z textu?

- a) Znakové jazyky mají velký vliv na jazyky mluvené.
- b) Mluvené jazyky nemají žádný vliv na jazyky znakové.
- c) Ve znakových jazycích můžeme pozorovat vlivy jazyků mluvených.
- d) Znakové a mluvené jazyky se navzájem neovlivňují.

28. Které tvrzení o dvouruční prstové abecedě není podle informací v textu pravdivé?

- a) Česká dvouruční prstová abeceda je pomalejší než jednoruční.
- b) Dvouruční abeceda je v českém prostředí užívána častěji než jednoruční.
- c) Obrazy grafému jsou v české dvouruční prstové abecedě velmi podobné písmenům české abecedy.
- d) Dvouruční prstová abeceda se vůbec nehodí k hláskování vlastních jmen.

29. V jakých případech nebývá prstová abeceda často využívána?

- a) Pro odbornou komunikaci, cizí slova a odborné termíny.
- b) Pro pojmy, pro které neexistuje ustálený znak.
- c) Pro obchodní komunikaci, názvy firem a obchodů.
- d) Pro běžnou, rodinnou komunikaci.

30. Které tvrzení o inicializaci vyplývá z textu?

- a) Dvouruční prstovou abecedu nelze využít pro inicializaci.
- b) V americkém znakovém jazyce je proces inicializace využíván jen minimálně.
- c) Počet inicializovaných znaků je v českém znakovém jazyce vysoký.
- d) Inicializace je ve znakových jazycích běžným slovotvorným postupem.

31. Které tvrzení o kalkování vyplývá z textu?

- a) Proces kalkování v mluvených a znakových jazycích je zcela odlišný.
- b) V mluvených jazycích užíváme pouze kalkování frazeologické, ve znakových pouze gramatické a sémantické.
- c) Kalky pro vlastní jména jsou pro znakové jazyky specifické.
- d) Všechny kalky jsou založené na vnější podobnosti slov a znaků.

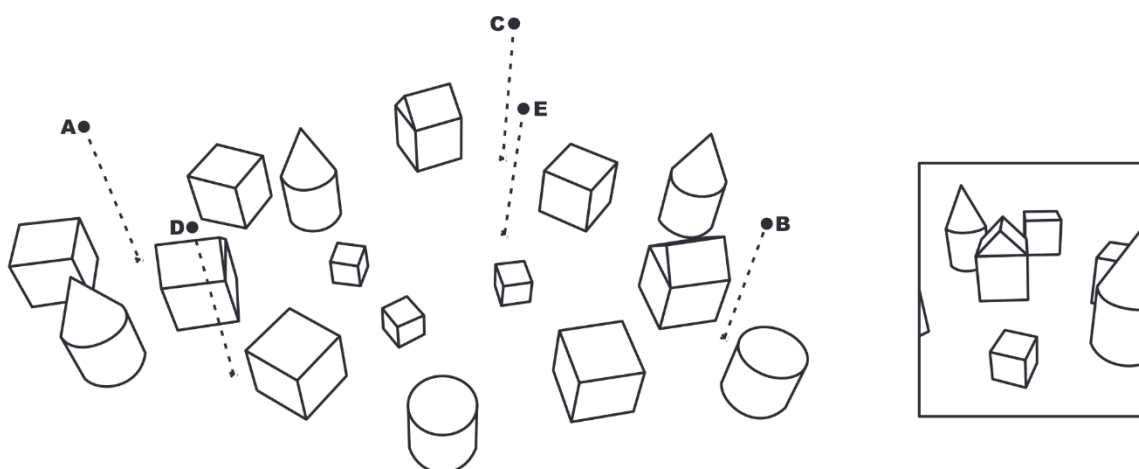
32. Které doplnění následující věty není správné?***Mluvní komponenty...***

- a) ... mohou rozlišit význam znaků, jejichž manuální složka je stejná.
- b) ... jsou bezhlasně artikulovány před samotnou produkcí manuálního znaku.
- c) ... jsou povinně artikulovány u homonymních znaků.
- d) ... mohou specifikovat význam u znaků, jejichž význam by byl jinak nejednoznačný.

33. Který popisovaný jev ilustruje následující obrázek znaku VLTAVA z českého znakového jazyka?

- a) inicializaci
- b) gramatické kalkování
- c) hláskování pomocí dvouruční prstové abecedy
- d) sémantické kalkování

34. Na předloze je zobrazena rovina s volně umístěnými objekty. Vyberte z možností a) až e) ten bod, ze kterého byl pořízen snímek ve výřezu.

- a) A
- b) B
- c) C
- d) D
- e) E

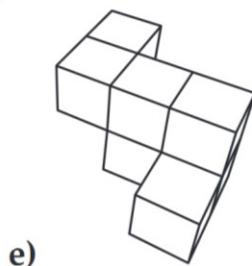
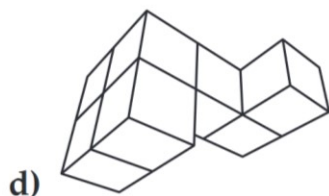
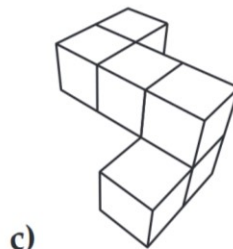
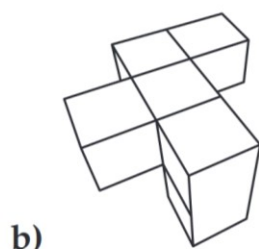
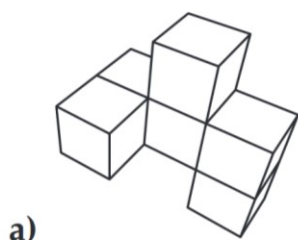
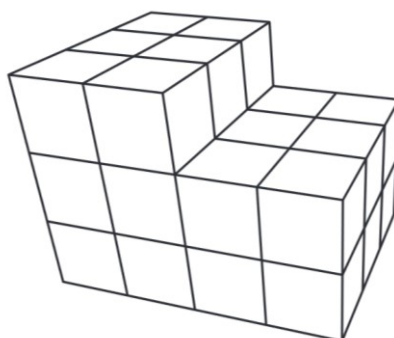
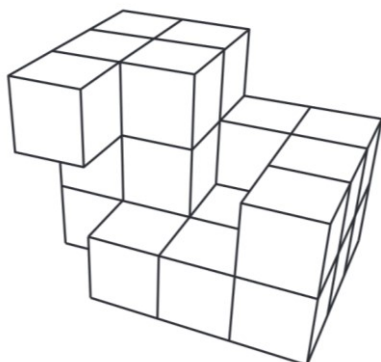
35. Právě v jedné ze čtyř skříňek je ukryt poklad, na každé z nich je nápis:

1. Poklad není ve druhé skříňce.
2. V této skříňce poklad není.
3. Poklad je v první nebo čtvrté skříňce.
4. Poklad není v první skříňce.

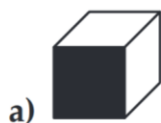
Z nápisů na skříňkách jsou alespoň dva nepravdivé. Ve které skříňce je poklad?

- a) Ve druhé.
- b) Nelze určit.
- c) Ve čtvrté.
- d) V první.
- e) Ve třetí.

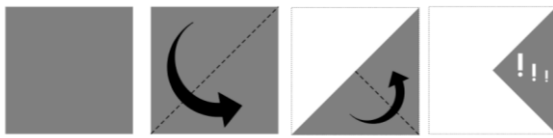
36. Určete, který z fragmentů a) až e) doplní objekt vlevo do podoby objektu vpravo.

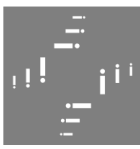

37. Určete, která z krychlí v možnostech a) až e) neodpovídá obrázku v zadání.

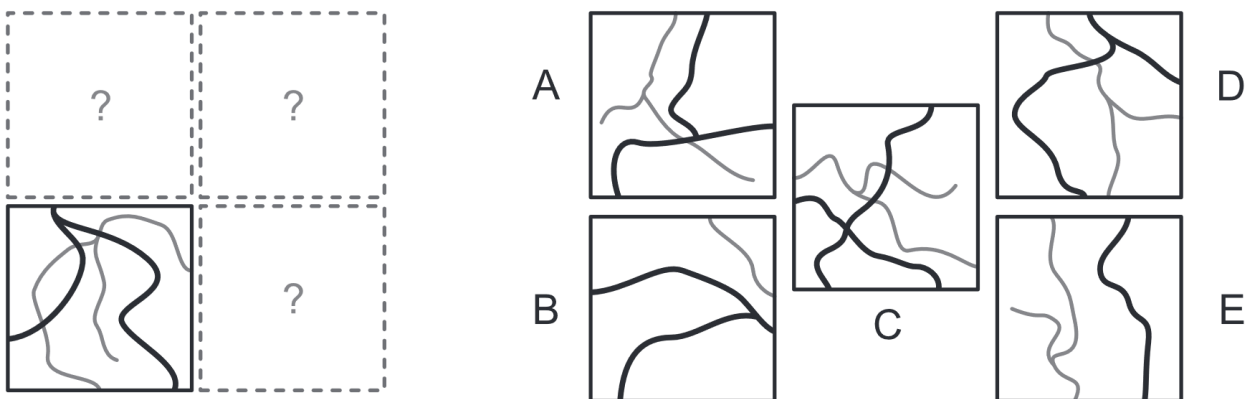

38. V zadání vidíte čtverec papíru, který je naznačeným způsobem postupně několikrát přehnut a na závěr proděravěn skrz všechny vrstvy. Určete, jak bude papír vypadat po opětovném rozložení do výchozí polohy.

- a) b) c) d) e)

39. K sestavení kompletní mapy je třeba doplnit tři díly. Vyberte tu dvojici dílů, kterou k doplnění mapy nelze použít.

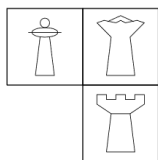
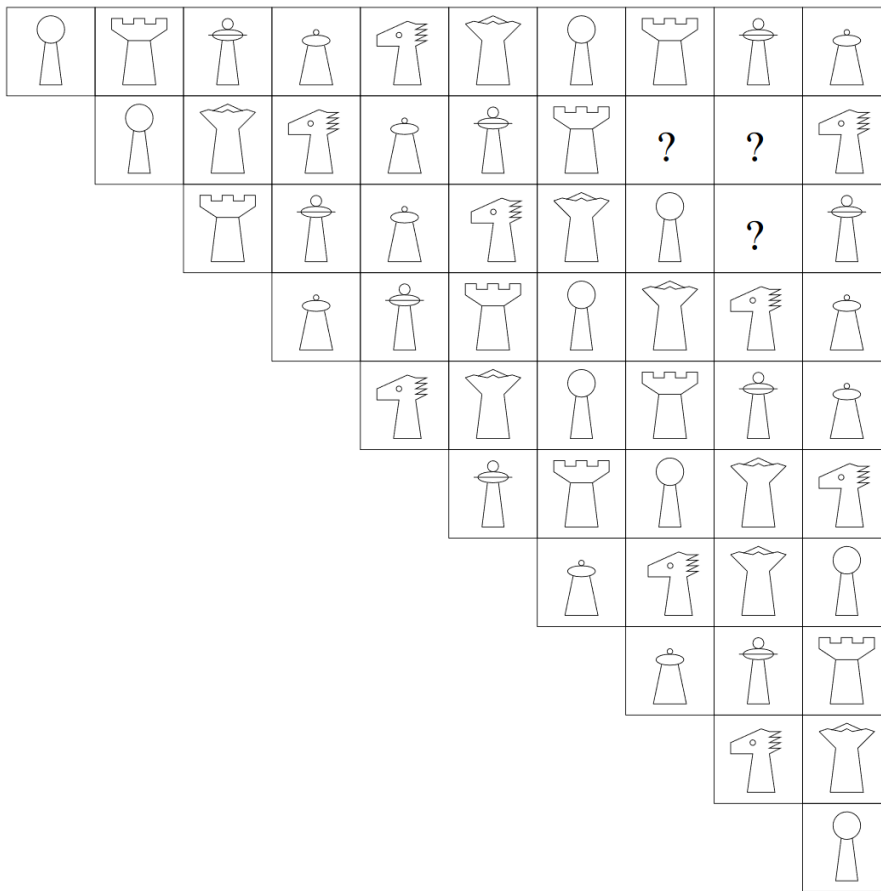

- a) DE
b) AE
c) BD
d) AC
e) BC

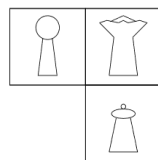
40. Jeden z následujících nápisů obsahuje slovo KERAMIKA zapsané pomocí neznámé abecedy. Který z nich to může být?

- a) $\eta\phi\eta\omega\eta\lambda\eta\omega$ c) $\phi\eta\omega\sigma\phi\eta\lambda\sigma$ e) $\omega\sigma\eta\phi\eta\omega\eta$
b) $\sigma\eta\phi\eta\omega\sigma\phi$ d) $\eta\omega\sigma\eta\lambda\eta\phi$

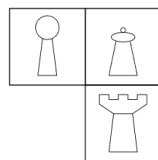
41. Která skupina figurek patří místo otazníků?

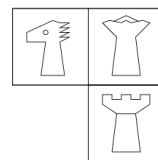
a)

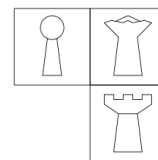
b)

c)

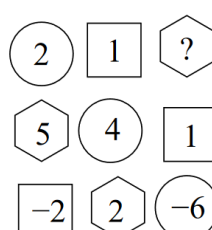
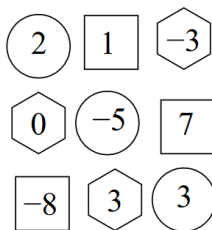

d)

e)

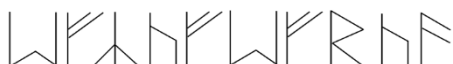
42. Z následujících možností vyberte číslo na místo otazníku.

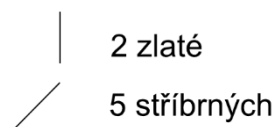
- a) 3
- b) -7
- c) 7
- d) -3

e) 6

43. Chcete si nechat u písaře vyhotovit runový nápis (na obrázku). Písař si účtuje za každou svislou přímku 2 zlaté a za každou šikmou (tj. jakoukoli nesvislou a nevodorovnou) přímku 5 stříbrných (viz ceník). Za každý znak (tedy za každou jednu runu), který se v nápisu alespoň jedenkrát opakuje, dostanete slevu 1 stříbrný. 1 zlatý = 10 stříbrných. Kolik zaplatíte za svůj nápis?

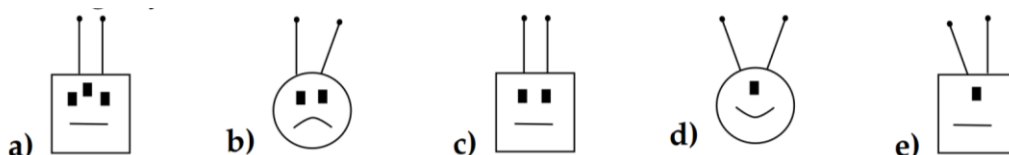
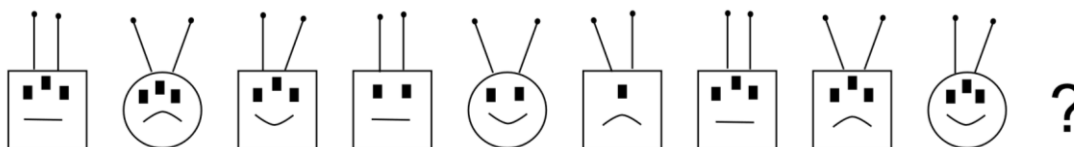

Písařův ceník:

- a) 355 stříbrných
- b) 372 stříbrných
- c) 33 zlatých a 2 stříbrné
- d) 35 zlatých
- e) 36 zlatých a 5 stříbrných

44. Na obrázku vidíte řadu robotů. Který z nabízených robotů a) až e) by v řadě měl logicky následovat?

45. V kouzelném nápisu se skupiny sousedících písmen mohou měnit a množit podle následujících pravidel: MA \rightarrow MAL, PA \rightarrow RPA, AP \rightarrow AKP. Který z nápisů nemohl vzniknout ze slova MAPA tímto způsobem?

- a) MALPA
- b) MARPA
- c) MALRPA
- d) MALKPA

e) MARLPA